

Diskriminering i Södermanland och Västmanland under 2023

ÅRSRAPPORT OM DISKRIMINERINGSBYRÅN HUMANITAS JURIDISKA ÄRENDEN

VAD ÄR DISKRIMINERING?

Ordet diskriminering betyder "behandla olika" eller "göra åtskillnad". Diskrimineringslagen (2008:567) reglerar situationer när en åtskillnad och ojämlig behandling är otillåten. Enligt lagen är det diskriminering när en individ missgynnas eller kränks och det finns ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna som återfinns i lagen samt sker inom på en av lagen skyddad plats och slutligen under en viss form.

De sju diskrimineringsgrunderna är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. En individ kan bli diskriminerad på olika sätt – det som i lagen omnämns som diskrimineringsform – antingen genom direkt eller indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier eller genom instruktioner att diskriminera.

Diskrimineringen kan ske på olika platser. Tanken med att reglera diskriminering på dessa platser är att individen ska skyddas i de situationer där hen rent samhällsstrukturellt befinner sig i ett underläge utifrån obalans i maktpositionen. Dessa platser är bland annat inom arbetslivet, utbildning, varor och tjänster, bostäder, hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

KOSTNADSFRI JURIDISK RÅDGIVNING

Humanitas erbjuder kostnadsfri juridisk rådgivning till den som upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering eller blivit orättvist behandlad. Stöd erbjuds i såväl kortare rådgivningsärenden som mer omfattande insatsärenden. Ett rådgivningsärende innebär kortare råd och stöd som varken kräver insatser eller uppföljning. Övriga ärenden som kräver mer arbetsinsatser, exempelvis genom att göra en utredning, medla mellan parter, vara part i förlikning eller ta ärende till domstol, klassificeras som insatsärenden.

Redogörelsen nedan är en sammanställning av de ärenden Humanitas fick in från Södermanland och Västmanland under 2023.

ÄRENDESTATISTIK

I TABELLERNANEDAN REDOVISAS ÄRENDESTATISTIKEN FÖR 2023

TABELL 1: ANMÄLNINGAR PER DISKRIMINERINGSGRUND 2023

Diskrimineringsgrund	Anmälningar 2023*
Etnicitet	12
Funktionsnedsättning	18
Kön	2
Könsidentitet/könsuttryck	-
Religion eller annan trosuppfattning	2
Sexuell läggning	1
Ålder	4
Övrigt (omfattas ej av lagstiftning eller ärendet var oklart)	6
Totalt	45

*Totalt 46 inkomna ärenden varav 1 ärende gällde sexuella trakasserier, en diskrimineringsform som inte föregås av en diskrimineringsgrund

Som tabeller visar var de flest förekommande diskrimineringsgrunderna bland Humanitas ärenden under 2023 funktionsnedsättning och etnisk tillhörighet. Det är en trend vi sett under de senaste fem åren och som en majoritet av landets antidiskrimineringsbyråer känner igen sig i, likaså Diskrimineringsombudsmannen. [1]

Under 2023 fick vi in fyra anmälningar av diskriminering på grund av ålder, vilket är en siffra som skiljer sig från tidigare år då färre ärenden inkommit med ålder som diskrimineringsgrund. Gemensamt för dessa ärenden är att samtliga förekom på arbetsplatser eller som på annat sätt hade en koppling till arbetslivet. Likaså ser vi en marginell ökning av diskriminering utifrån diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning under 2023. Dessa ärenden hade en koppling till diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet och anmälningarna hade på ett eller annat sätt en koppling till arbetslivet. Diskriminering utifrån grunden religion eller annan trosuppfattning kan i många fall vara svår att särskilja från diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet eller kön.

[1] Förekomst av diskriminering 2023 – Årlig rapport från Diskrimineringsombudsmannen 2023:3, sid. 38.

Diskriminering utifrån grunden religion eller annan trosuppfattning kan föregås eller ske utifrån andra föreställningsmönster som svårligen kan mätas men som tydligt samspelar mellan flera diskrimineringsgrunder, det vill säga intersektionell diskriminering.[2] Detta kan vi tydligt se eftersom klienter själva har svårt att avgöra om det rör sig om diskriminering på grunden religion eller etnisk tillhörighet. I vissa av våra ärenden där en person diskriminerats utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet har det även funnits indikationer på att grunden religion eller annan trosuppfattning kan ha varit faktor i händelser eller situationer som upplevts som diskriminerande.

TABELL 2: ANMÄLNINGAR PER SAMHÄLLSOMRÅDE 2023

Samhällsområde	Anmälningar 2023
Arbetsliv	14
Utbildning	15
Arbetsmarknadspolitisk verksamhet och arbetsförmedling utan offentligt uppdrag	3
Varor, tjänster och bostäder	6
Hälso- och sjukvården samt socialtjänst	4
Socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring och studiestöd	1
Värnplikt och civilplikt	-
Offentlig anställning	-
Övrigt (omfattas ej av lagstiftning)	3
Totalt	46

[2] Med *intersektionell diskriminering* menas diskriminering som på ett sätt som på ett eller annat sätt har samband med två eller flera diskrimineringsgrunder. Detta skapar en särskilt unik utsatthet för den som blir diskriminerad.

Under verksamhetsåret 2023 fick vi in ett stort antal ärenden som gällde bristande tillgänglighet inom samhällsområdet utbildning samt i det vuxna arbetslivet, likaså en viss ökning av upplevd diskriminering i kontakt med offentligt anställda. Årets siffror liknar föregående år, dock med en skillnad i en ökning av antalet ärenden gällande diskriminering i förhållande till kontakt med myndigheter och myndighetsutövning.

Under året inkom även två anmälningar om diskriminering gällande ledar- och assistanshund. Dessa går under grunden funktionsnedsättning. Det var även första gången byrån fick in denna sorts anmälningar. Under 2023 genomförde Diskrimineringsombudsmannen, på uppdrag av regeringen, särskilda informationsinsatser om skyddet mot diskriminering för personer med funktionsnedsättning som använder ledar- eller assistanshundar. Syftet var att informera rättighetsbärare om deras rättigheter och skyldigheter.[3]

Diskrimineringsbyrån Humanitas har under året följt Diskrimineringsombudsmannens arbete med informationsinsatserna och ser positivt till att frågan uppmärksammas och kommer till berörda parter kännedom.

Inkomna ärenden utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet avsåg nästan uteslutande diskriminering från tjänstemän inom en myndighet, butikspersonal samt arbetsgivare.

Vad gäller anmälningar från Diskrimineringsbyrån Humanitas upptagningsområde, Södermanland och Västmanland, mottogs anmälningar från tio av länens totalt 19 kommuner som tabellen nedan visar. Under 2021 och 2022 såg vi en större geografisk spridning bland länens mindre kommuner och under 2023 ser vi att majoriteten utav ärendena inkom från de större städerna. Tidigare år har en stor majoritet av ärendena inkommit från Södermanland. Vi kan för andra året i rad konstatera en jämnare spridning mellan länen samt att en stor andel ärenden kom från personer utsatta för diskriminering i Västerås kommun.

[3] [Slutredovisning av uppdrag om informationsinsatser om diskrimineringslagen och diskriminering av personer som använder ledar- eller assistanshundar](#)

TABELL 3: ANMÄLNINGAR PER ORT 2021, 2022 OCH 2023

Ort	Anmälningar 2021*	Anmälningar 2022*	Anmälningar 2023*
Eskilstuna	13	9	9
Västerås	2	8	11
Strängnäs	-	2	1
Oxelösund	1	1	-
Katrineholm	1	-	3
Malmköping	-	-	-
Köping	2	1	-
Flen	1	-	-
Kungsör	2	-	2
Trosa	2	1	-
Surahammar	-	-	1
Hallstahammar	-	1	-
Norberg	1	-	-
Nyköping	4	-	5
Sala	1	-	1
Gnesta	-	-	-
Skinnskatteberg	-	-	-
Vingåker	-	-	-
Fagersta	-	-	-
Övrigt (okänt/utanför verksamhetsområdet)*	11	13	11
Totalt	45	36	46

Lagens definition av diskriminering och den egna upplevelsen av diskriminering kan i vissa fall skilja sig. Det kan exempelvis röra sig om att ett straffrättsligt brott så som hets mot folkgrupp har begåtts men att det faller utanför diskrimineringslagen. Bland inkomna ärenden 2023 fick Diskrimineringsbyrån Humanitas in ärenden som föll utanför diskrimineringslagens bestämmelser men där anmälare upplevde sig blivit kränkta, diskriminerade och/eller orättvist behandlade. Exempel på sådana ärenden har varit upplevd diskriminering av rättsväsendet, inom migrationsrätten och i övrigt kopplat till myndighetsutövning och sjukförsäkring.

Under 2023 kommer vi fortsätta erbjuda kostnadsfri juridisk rådgivning till den som upplevt sig blivit diskriminerad eller orättvist behandlad.

Vi finns tillgängliga tisdag till torsdag
09.00-15.00 via mejl och telefon.

DISKRIMINERINGSBYRÅN HUMANITAS
GAMLA TULLGATAN 1, 632 20 ESKILSTUNA
BESÖKSADRESS: Gamla Tullgatan 3
E-POST: info@humanitas.se
WEBB: www.humanitas.se